

LGBTQ+ Families and Their Children: A Selective Review on Psychosocial Development

LGBTQ+ Aileler ve Çocukları: Psikososyal Gelişim Üzerine Bir Seçici Derleme Çalışması

Fatma Mahperi Uluyol¹

Abstract:

In recent years, interest in the effects of LGBTQ+ parenting on children's psychosocial development has grown. However, much of the existing research focuses on comparisons between heterosexual and LGBTQ+ families, often relying on heteronormative assumptions. These assumptions introduce methodological limitations and inconsistencies, restricting a multidimensional understanding of LGBTQ+ parenting. Moreover, most studies emphasize the sexual orientation and gender identity of LGBTQ+ parents rather than exploring parenting quality and how these experiences are shaped by broader socio-cultural dynamics. To address this gap, the present study offers a selective review of research published between January 2000 and August 2024, examining the psychosocial development of children raised by LGBTQ+ parents, the quality of parent-child relationships, and the role of social stigma. Findings show that children of LGBTQ+ parents demonstrate psychosocial outcomes similar to those of children raised by heterosexual parents. However, they may face social prejudice and discrimination, which can negatively impact their well-being. Supportive family environments and strong parent-child relationships are highlighted as key protective factors. These can buffer the harmful effects of stigma and promote resilience. The study also underscores the importance of implementing inclusive policies and educational programs to counter societal discrimination. Finally, the literature is largely centered on lesbian and gay parents, with limited attention to the full spectrum of LGBTQ+ identities. Methodological shortcomings further reduce the generalizability of findings. In conclusion, in studies involving LGBTQ+ families, children's development should be assessed not solely through comparative models based on sexual orientation or gender identity, but shaped by a contextual systems perspective.

Keywords: Sexual and gender minorities, Same-sex couples, Parenting, Family, Children, Psychosocial adjustment, Child development.

¹Asst. Prof., Akdeniz University, Faculty of Letters, Department of Psychology, Antalya, Türkiye, E-mail: mahperiuluyol@akdeniz.edu.tr, Orcid Id: 0000-0002-7879-9807.

Address of Correspondence/Yazışma Adresi: Fatma Mahperi Uluyol, Akdeniz University, Dumlupınar Blvd., Faculty of Letters, Department of Psychology 07070 Campus, Konyaaltı, Antalya, Türkiye, E-mail: mahperiuluyol@akdeniz.edu.tr.

Date of Received/Geliş Tarihi: 04.03.2025, **Date of Revision/Düzeltilme Tarihi:** 05.05.2025, **Date of Acceptance/Kabul Tarihi:** 16.07.2025, **Date of Online Publication/Çevrimiçi Yayın Tarihi:** 22.09.2025

Citing/Referans Gösterimi: Uluyol, F. M. (2025). LGBTQ+ Families and Their Children: A Selective Review on Psychosocial Development. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 7(3), 309-316.

© 2025 The Author(s). Published by Cyprus Mental Health Institute / Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology (www.ktppdergisi.com). This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 license, which permits use, sharing, adaptation, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes. <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Öz:

Son yıllarda, LGBTQ+ ebeveynlerin çocuklarının psiko-sosyal gelişimi üzerindeki etkilerine yönelik araştırmalar artış göstermiştir. Ancak, bu çalışmaların büyük bir kısmı, heteroseksüel ve LGBTQ+ ebeveynleri ve çocuklarını birbirleriyle karşılaştırmaktadır. Bu tür karşılaştırmaların çoğu zaman heteronormatif varsayımlar temelinde yapılması, metodolojik kısıtlılıkları artırmakta, araştırma bulgularında çelişkiler yaratmakta ve konunun bilimsel olarak çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alınmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, çoğu çalışma LGBTQ+ ebeveynlerin cinsel yönelimleri, cinsiyet kimlikleri ve bireysel deneyimlerine odaklanırken, ebeveynlik süreçlerinin kalitesi ve LGBTQ+ ebeveynlik deneyiminin toplumsal ve kültürel dinamikler bağlamında nasıl şekillendiği üzerine yapılan çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada LGBTQ+ ebeveynlerin çocuklarının psiko-sosyal gelişimi, ebeveyn-çocuk ilişki kalitesi ve toplumsal damgalanma deneyimlerinin çocuklarının iyi oluşu üzerindeki etkilerinin incelenmesi için seçici derleme çalışması yapılmıştır. İlgili alan yazın Ocak 2000- Ağustos 2024 tarihleri arasında incelenmiştir. Bulgulara göre, LGBTQ+ ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların, heteroseksüel ebeveynlerin çocuklarıyla karşılaştırıldığında benzer psiko-sosyal gelişim gösterdikleri belirtilmiştir. Ancak bu çocuklar toplumsal önyargı, damgalanma ve ayrımcılıkla karşılaşabilmekte; bu da psiko-sosyal iyi oluşlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu noktada, destekleyici aile yapıları ve kaliteli ebeveyn-çocuk ilişkileri, LGBTQ+ ailelerde büyüyen çocukların sağlıklı gelişimini en çok destekleyen unsurlardan biridir. Öte yandan, ayrımcılık ve damgalanmanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için toplumsal düzeyde daha fazla destekleyici politika ve eğitim programlarının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca çalışmaların ağırlıklı olarak lezbiyen ve gey (LG) ebeveynlere odaklanması ve yöntemsel sınırlılıklar, bulguların güvenilirliğini ve genellenebilirliğini azaltmaktadır. Sonuç olarak LGBTQ+ ailelerle yürütülen çalışmalarda, çocukların gelişimi değerlendirilirken araştırma desenlerinin yalnızca cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliği temelinde yapılan karşılaştırmalı modeller üzerinden değil, bağlamsal sistemler perspektifiyle şekillendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel ve toplumsal azınlıklar, Eşcinsel çiftler, Ebeveynlik, Aile, Çocuklar, Psikososyal uyum, Çocuk gelişimi.

Giriş

LGBTQ+ ifadesi; lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve queer kimliklerin yanı sıra, interseks, aseksüel ve panseksüel gibi daha az bilinen cinsiyet kimliği ve yönelimleri de kapsayan şemsiye bir terimdir. Bu kavram; üreme, toplumsal cinsiyet ve cinselliğe dair kültürel, sosyal ve biyolojik normların dışında kalan bireyleri tanımlamak için kullanılmaktadır. LGBTQ+ hareketinin yükselişiyle birlikte, bireylerin cinsel yönelim ve kimliklerinden bağımsız olarak evlilik, çocuk sahibi olma ve evlat edinme gibi hakları tanınmaya başlanmıştır. Bu eşitlikçi gelişmeler, sadece hak temelli tartışmaları değil; aynı zamanda farklı yönelimlere sahip çiftlerin ilişki istikrarı, evlilik yapıları ve bu ailelerde büyüyen çocukların psiko-sosyal gelişimiyle ilgili soruları da gündeme getirmiştir (Farr ve Vázquez, 2020; Trachtenberg-Ray ve Modesto, 2023). Özellikle evlilik ve aile kavramları çerçevesinde, LGBTQ+ ailelerde yetişen çocukların gelişimine dair araştırmalar son yıllarda hızla artmıştır (Imrie, Zadeh, Wylie ve Golombok, 2021).

2000’li yıllardan itibaren LGBTQ+ aileler üzerine yapılan çalışmalar, çoğunlukla eşcinsel çiftlerin yaşam biçimleri ve bu ailelerdeki çocukların psiko-sosyal uyumu ile bilişsel gelişimine odaklanmıştır. Bu araştırmalar, hetero-cisnormatif modelin toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal normlara dayalı beklentileriyle şekillenmiştir. Bu model, heteroseksüel ilişkileri ve cisgender kimlikleri norm olarak kabul edip, heteroseksüel-cisgender ebeveynliği ideal aile biçimi olarak sunarken, bu kalıba uymayan aileleri dışlamaktadır (Prendergast ve MacPhee, 2018). Nitekim Wilson’un (2007) çalışmasında katılımcıların %98’i yalnızca evli ve çocuklu heteroseksüel çiftleri “aile” olarak tanımlamıştır. Ardından heteroseksüel iki ebeveynin evli olmadığı, tek ebeveynli anneler ve babalarla kurulan aile yapıları tanınmış; LGBTQ+ bireyler ise bu kategoriler dışında bırakılmıştır. Bu algının

oluşumunda, ebeveynliğin biyolojik doğurganlıkla özdeşleştirilmesi ve LGBTQ+ bireylerin "doğal yollarla" çocuk sahibi olamamalarının yetersiz ebeveynlikle ilişkilendirilmesi etkili olmuştur (Levitt ve ark., 2020). Heteronormatif kalıplara uymayan aile yapılarına yönelik önyargılarda, çocukların sağlıklı bir cinsiyet kimliği geliştirmesi için kadın ve erkek rolleri arasında belirgin bir denge gerektiği inancı önemli bir yer tutmaktadır. Bu doğrultuda, LGBTQ+ ailelerin işlevsiz olduğu, çiftlerin ilişki kalitesinin düşük, boşanma oranlarının ise yüksek olduğu ve bu bireylerin çocuklarına uygun rol modeller sunamayacakları öne sürülmektedir (Farr ve Vázquez, 2020; McConnachie ve ark., 2021). Bu önyargılar, söz konusu ailelerde yetişen çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin olumsuz etkilenebileceği yönündeki kaygıları beslemektedir (Brkić-Jovanović, Lazić, Jerković, Milić ve Perić-Prkosovački, 2020; Carone ve ark., 2024; Patterson, Farr ve Goldberg, 2021). Bu çalışma, LGBTQ+ çiftlerin ilişki ve ebeveynlik kalitesi ile çocuklarının psiko-sosyal gelişimine dair bu tür endişelerin bilimsel bulgularla ne ölçüde örtüştüğünü tartışmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Bu çalışma, LGBTQ+ ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların psiko-sosyal gelişimine odaklanan literatürü seçici derleme yöntemiyle incelemiştir. Ocak 2000–Ağustos 2024 tarihleri arasında yayımlanan İngilizce ve/veya Türkçe hakemli makalelere ulaşmak için PubMed, Web of Science ve Google Scholar veri tabanlarında sistematik fakat seçici bir tarama yapılmıştır. “LGBTQ+ ebeveynler,” “eşcinsel ebeveynlik,” “queer aileler,” “LGBTQ ebeveynler + psiko-sosyal gelişim,” “ebeveyn-çocuk ilişkisi,” “akademik başarı,” “ruh sağlığı” ve “iyilik hali” gibi anahtar kelimeler Boolean operatörleri (AND, OR) ile birleştirilerek aranmıştır. İlk taramada 159 makale

tespit edilmiş; başlık ve özetler Excel tablosuna aktararak yinelenen çalışmalar elenmiştir. Ardından tüm başlık ve özetler incelenmiş, uygun bulunan 48 İngilizce makalenin tam metnine erişilerek detaylı değerlendirme yapılmıştır. Türkçe yayımlanmış uygun bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri şu şekilde belirlenmiştir: LGBTQ+ ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların psiko-sosyal gelişimi, ebeveyn-çocuk ilişkisi, sosyal-duygusal iyilik hali veya gelişimsel çıktıları inceleyen; nicel, nitel ya da karma yöntemle yürütülmüş; hakemli dergilerde yayımlanmış ampirik çalışmalar. Dışlama kriterleri ise LGBTQ+ ebeveynliğini yalnızca hukuki ya da politik bağlamda ele alan; ampirik veri içermeyen, sadece yetişkin LGBTQ+ bireyleri konu edinen ve ebeveynlik çıktıları içermeyen; ya da tam metnine ulaşılamayan çalışmaları kapsamaktadır. Elde edilen bulgular, LGBTQ+ ebeveynliğin çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini sosyal ve kültürel bağlamlar içinde eleştirel bir bakışla değerlendirmek amacıyla sentezlenmiş ve tartışılmıştır.

Bulgular

LGBT+ Çiftlerin İlişki Kalitesi

LGBT+ ebeveynlere yönelik önyargılar, erken dönem çalışmalarda LGBT+ çiftlerin düşük ilişki kalitesi, zayıf evlilik uyumu ve yüksek boşanma/ayrılma oranlarına sahip olduğu bulgularına dayandırılmış; bu durumun çocukların ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği öne sürülmüştür (Farr ve ark., 2019; Farr ve Vázquez, 2020; McConnachie ve ark., 2021). Bu algı, LG çiftlerin uzun süreli, duygusal bağlılık içeren ilişkiler kurmakta zorlandıkları ve daha çok kısa süreli, cinsellik odaklı ilişkiler yaşadıkları iddialarına dayanmaktadır. Bu bağlamda eşcinsel çiftlerde ilişki doyumunun düşük, çatışma ve ayrılık/boşanma oranlarının ise heteroseksüel çiftlere göre daha yüksek olduğu öne sürülmektedir (Regnerus, 2012). Ancak bu görüşe karşıt bulgular da mevcuttur. Bazı kesitsel ve boylamsal araştırmalar, eşcinsel ve heteroseksüel çiftlerin ayrılma oranları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını (Rosenfeld, 2014) ya da eşcinsel çiftlerde boşanma oranlarının daha düşük olduğunu göstermektedir (Badgett ve Mallory, 2014). Bu bulgular değerlendirilirken, eşcinsel çiftlerin yasal evlilik imkanlarının sınırlı olması nedeniyle evlenme oranlarının daha düşük olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Rosenfeld (2014), evlilik ve evlilik benzeri birliktelikler kontrol edildiğinde iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmadığını, evli çiftlerin evli olmayanlara kıyasla daha istikrarlı olduğunu ve bunun her iki grup için de geçerli olduğunu ortaya koymuştur.

İlişki istikrarı üzerinde yasal haklara erişim, toplumdaki homofobi düzeyi ve sosyoekonomik koşullar da etkili olmaktadır. Ayrımcılık nedeniyle LGBTQ+ bireylerin eğitim ve istihdam alanında karşılaştıkları güçlükler, güvencesiz işlerde çalışmaya ve düşük gelire yol açmakta; bu da ilişkiler üzerinde ek bir stres kaynağı oluşturmaktadır (Brkić-Jovanović ve ark., 2020; Scott ve ark., 2023; Sommantico, Parrello ve De Rosa, 2020; Trachtenberg-Ray ve Modesto, 2023).

LGBTQ+ kimliğine yönelik ayrımcı tutumlar, Myer'in (1995) Azınlık Stresi ve Savunma Modeli ile açıklanmaktadır. Bu modele göre, homofobik tutumlar, ayrımcılık ve dışlanma nedeniyle LGBTQ+ bireylerde sürekli bir stres yaşadığı ve bunun psikolojik sorunlara yol açabildiği belirtilmektedir. Bu stresin, nefret söylemi ve şiddet gibi dışsal etkenlerin yanı sıra, bireyin yaşadığı

işsel çatışmalar ve düşük öz saygı gibi deneyimleri de kapsadığı ifade edilmektedir (Sun, Pachankis, Li ve Operario, 2020). Eşcinsel çiftlerin, homofobik tepkilere maruz kalma kaygısıyla ilişkilerini açık bir şekilde sürdürmekte zorlandıkları; bunun da depresyon ve kaygı düzeylerini artırarak iyilik halini ve ilişki kalitesini olumsuz etkileyebildiği vurgulanmaktadır (Frost ve LeBlanc, 2022).

Ayrımcılığa doğrudan maruz kalınmasa bile, dışsal stresörlerin içselleştirilmiş homofobiyi artırdığı ve bunun da ilişki doyumunu olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Sun ve ark., 2020). Boylamsal çalışmalar, destekleyici politikaların olmadığı ve önyargıların yaygın olduğu bölgelerde eşcinsel çiftlerin daha fazla stres yaşadığını ve bunun psikolojik sıkıntıları artırdığını göstermektedir (Horne ve ark., 2022; Farr ve Vázquez, 2020; Frost ve LeBlanc, 2022; Patterson ve ark., 2021). Olumsuz tutumların, zaman zaman bireylerin en yakın çevresinden, özellikle de ailelerinden kaynaklanabildiği bildirilmektedir. Aile tarafından kabul görmemenin, toplumdaki homofobik tutumlardan daha güçlü bir biçimde ilişki doyumunu zedeleyebildiği belirtilmektedir (Pepping, Cronin, Halford ve Lyons, 2019). Buna karşılık, sosyal destek ve kabulün, içselleştirilmiş homofobiyi azaltarak psikolojik iyi oluşu güçlendirdiği ifade edilmektedir (Sommantico ve ark., 2020).

Romantik ilişkilerin yalnızca cinsel yönelim veya cinsiyet kimliğiyle değil; bağlanma örüntüleri, kişilik özellikleri, değerler, ilişki beklentileri ve ödül-zarar dengesi gibi çeşitli bireysel ve çevresel faktörlerle şekillendiği belirtilmektedir (Brkić-Jovanović ve ark., 2020; Kurdek, 2006; Mark, Vowels ve Murray, 2018). Sosyoekonomik düzey, sosyal destek kaynakları ve yaşanan çevredeki homofobik tutumlar kontrol altına alındığında, eşcinsel ve heteroseksüel çiftler arasında anlamlı farklılıkların saptanmadığı gösterilmiştir (Rothblum, Balsam ve Solomon, 2011). Ayrıca, bağlanma stilleri, problem çözme becerileri ve cinsel doyum düzeyleri açısından da iki grup arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı belirtilmektedir (Kurdek, 2006; Mark ve ark., 2018). Eşcinsel evliliklerin yasal olarak tanındığı bölgelerde yapılan çalışmalarda ise, evlilik doyumunun heteroseksüel çiftlerde olduğu gibi yakınlık, güven, etkili iletişim ve cinsel doyumla ilişkili olduğu gösterilmiştir (Goldberg ve Garcia, 2015; Mark ve ark., 2018).

Sonuç olarak, literatürdeki tutarsızlıklar, heteroseksüel ve LGBTQ+ ilişkilerin yalnızca cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği temelinde karşılaştırılmasından kaynaklanan teorik ve yöntemsel sınırlılıklardan ileri gelebilir. LGBTQ+ aileler genellikle homojen bir grup gibi ele alınsa da evlilik sayısı, önceki ilişkilerden çocuk sahibi olma, evlat edinme, sosyoekonomik durum, etnik kimlik ve kişilik gibi birçok değişken açısından çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle, ilişki doyumu ya da ebeveynlik kalitesini yalnızca cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği üzerinden değerlendirmek, indirgemeci ve sınırlı bir yaklaşım olacaktır.

LGBTQ+ Bireylerin Ebeveynlik Kalitesi ve Çocuklarının İyilik Hali

Teknolojik gelişmeler ve artan yasal haklar sayesinde LGBTQ+ bireyler günümüzde çeşitli yollarla çocuk sahibi olabilmektedir. Bu gelişme, LGBTQ+ ailelerin ebeveynlik rolleri, çocuklarla ilişkileri ve çocukların iyilik halleri üzerindeki etkilerine dair tartışmaları gündeme getirmiştir (Goldberg, Gartrell ve Gates, 2014). Bu tartışmalara yanıt

arayan ampirik çalışmalar, çoğunlukla eşcinsel ebeveyn örneklemelerinde aile işlevselliği (Farr ve ark., 2019; Farr ve Vázquez, 2020) ve ebeveyn-çocuk ilişkisine (Goldberg ve ark., 2014; Imrie ve ark., 2021) odaklanmıştır. Çocuk gelişimi ise cinsiyet kimliği, akademik başarı (Boertien ve Bernardi, 2019), sosyal uyum (Farr, Bruun ve Simon, 2019; McConnachie ve ark., 2021) ve ayrımcılık deneyimleri (Farr ve Vázquez, 2020; Horne ve ark., 2022; Zhang ve ark., 2023) gibi çeşitli boyutlarda ele alınmaktadır.

LGBTQ+ Bireylerin Ebeveyn- Çocuk İlişkisi

Yakın tarihli meta-analiz ve sistematik derleme çalışmaları, cinsel azınlık ebeveynlerinin ebeveynlik kalitesi ve ebeveyn-çocuk ilişkileri açısından heteroseksüel çiftlerden dezavantajlı olmadığını göstermektedir (Brown ve ark., 2020; Carone ve ark., 2024; de Brito Silva ve ark., 2023; Imrie ve ark., 2021; McConnachie ve ark., 2021). Başka bir ifadeyle, eşcinsel ebeveynler çocuklarının duygusal ve sosyal gelişimini desteklemekte başarılı olmakta ve onlarla sağlıklı ilişkiler kurmaktadır (Baiocco ve ark., 2024; Brown ve ark., 2020). Nitekim Zhang ve ark. (2023), cinsel azınlık ebeveynlerin çocuklarıyla daha sıcak, etkileşimli ve destekleyici ilişkiler kurduklarını belirtmiştir.

Bu bulgular farklı açılardan değerlendirilmektedir. LGBTQ+ ebeveynlerin maruz kaldıkları damgalama ve önyargılar karşısında ebeveynlik rollerine daha fazla özen gösterdikleri ve çocuklarına daha özverili davrandıkları düşünülmektedir (Biblarz ve Stacey, 2010). Ayrıca çocuk sahibi olmak için maddi ve manevi olarak daha planlı yatırım yapan LGBTQ+ bireyler için ebeveynlik, daha arzulanan ve değerli bir deneyime dönüşebilmektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinden bağımsız olarak ebeveynlik sorumluluklarının daha eşit paylaşılması ise hem çiftler hem de çocuklar açısından daha destekleyici bir aile ortamı yaratmaktadır.

Her ne kadar LGBTQ+ ebeveynliğin çocuk gelişimi üzerinde olumsuz etkileri olduğunu gösteren sistematik ve tutarlı bulgular bulunmasa da, bu aileler heteroseksüel ailelere kıyasla daha fazla toplumsal önyargı, olumsuz sosyal tepki ve yasal engelle karşılaşabilmektedir. Bu durum, bir çocuğun sağlıklı gelişimi için geleneksel kadın ya da erkek ebeveyn modellerinin gerekli olduğu yönündeki inançtan beslenmektedir. Ayrıca biyolojik bağların eksikliği nedeniyle evlat edinme, taşıyıcı annelik ya da suni dölleme yoluyla çocuk sahibi olan LGBTQ+ bireylerin ebeveynlik kalitelerinin düşük olacağı ve çocuklarına daha az yatırım yapacakları varsayımı da bu geleneksel bakış açısının yansımasıdır (Allen, 2013). Toplumsal kabulün düşük olduğu bağlamlarda, özellikle eşcinsel çiftlerin ebeveynlik yeterliliği ve çocuklarının gelişimine yönelik kaygılar daha belirgin hale gelmektedir (Geay, Humeau ve Spruyt, 2020).

LGBTQ+ ebeveynlere yönelik önyargılar yalnızca toplumsal düzeyde sınırlı kalmayıp, yasal sistemde de eşitsiz uygulamalara yol açabilmektedir. LGBTQ+ çiftler, kimliklerine yönelik ayrımcılık ve mevzuattaki eşitsizlikler nedeniyle koruyucu ebeveynlik, evlat edinme ve üreme sağlığı hizmetlerine erişimde çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Örneğin, Kimberly ve Moore'un (2015) ABD'de 68 evlat edinme ajansı yaptığı çalışmada, yöneticilerin %40'ı LGBTQ+ bireylerin başvurularını kabul etmediklerini belirtmiştir. Ayrımcılık örtük biçimlerde de görülebilmekte. LGBTQ+ çiftlerin daha uzun bekleme sürelerine tabi tutulması ya da yalnızca özel

gereksinimli çocuklarla eşleştirilmeleri buna örnek verilebilir (Costa ve Tasker, 2018). Bu ayrımcılık deneyimlerinin, eşcinsel ebeveynlerin ebeveynlik yeterliliğine dair algılarını ve ebeveyn-çocuk ilişkilerini zedeleyebileceği belirtilmektedir (Horne ve ark., 2022).

Artan ayrımcılık depresyon, kaygı gibi ruhsal sorunlara yol açmakta; bu durum, çocukların psikolojik iyilik halini de olumsuz etkilemektedir (Leal ve ark., 2021; Mondaca ve ark., 2021). Buna karşın, eşit haklara sahip olma durumu azınlık stresini azaltmakta ve ebeveynlik stresıyla ilişki memnuniyetsizliğini düşürmektedir (Horne ve ark., 2022). Sadece doğrudan ayrımcılık değil, içselleştirilmiş homofobi ve transfobi de LGBTQ+ bireylerin ebeveynlik algısını olumsuz etkileyerek, ebeveyn olma yeterlikleri konusunda şüphe duymalarına neden olabilmektedir. Örneğin Alday-Mondaca ve ark. (2021), katılımcıların LGBTQ+ kimlikleri nedeniyle çocuklarını "normal bir aile yapısından" mahrum bırakmaktan ve damgalanmaya maruz kalmaktan endişe duyduklarını belirtmiştir. Bu korkular, çocuklarının da ayrımcılığa uğrayabileceği kaygısıyla bazı bireylerin ebeveynlikten vazgeçmesine neden olabilmektedir.

LGBTQ+ ebeveynlik tartışmaları genellikle eşcinsel çiftlerin evlilik ve çocuk sahibi olma hakları çerçevesinde yürütülürken, transgender ebeveynler çoğu zaman dışlanmaktadır. Trans kimlikli ebeveynler agender, genderqueer, nonbinary, transgender ya da trans geçmişe sahip bireyleri kapsayabildiği gibi, bu kategorilerle sınırlı kalmadan farklı toplumsal cinsiyet kimliklerini de içerebilir. Her ne kadar trans ebeveynlerin sayısına dair veriler sınırlı olsa da bazı küresel çalışmalar trans bireylerin %20-50'sinin ebeveyn olduğunu göstermektedir (Stotzer ve ark., 2014). Birçok trans ebeveyn ve çocuğu olumlu ebeveyn-çocuk ilişkisi bildirmiş; çocukların psikolojik iyi oluş düzeyi yüksek bulunmuştur (Imrie ve Golombok, 2020; Imrie ve ark., 2021). Genel olarak trans bireyler, cisgender bireylere kıyasla daha fazla psikolojik zorluk bildirir de ebeveyn olan trans ve cisgender bireyler arasında sağlık sonuçları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgular, ebeveynliğin koruyucu etkilerinin damgalamanın olumsuz etkilerini hafifletebileceğini düşündürmektedir (Zadeh, Imrie ve Golombok, 2021).

Trans ebeveynlerin, cisgender ve LGB bireylere kıyasla heteronormatif normlara uymamaları nedeniyle daha fazla ayrımcılığa maruz kaldıkları belirtilmektedir. Bu da damgalayıcı tutumlara daha sık hedef olmalarına yol açmaktadır (Alday-Mondaca ve ark., 2021). Trans bireyler, eşcinsel bireylere göre daha yoğun sosyal zorluklara yaşamakta ve bu durum ebeveynlik süreçlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle transgender ebeveynler, çocuklarının zorbalığa uğraması, kamu güvenliği ve cinsiyet kimliğine yönelik önyargılar nedeniyle daha fazla kaygı yaşamaktadır (Petit ve ark., 2017; Zadeh ve ark., 2021). Araştırmalar, bu ebeveynlerin çocuklarının da transfobik tepkilere maruz kalabildiğini göstermektedir. Ergenlik çağındaki çocuklar, ebeveynlerinin açık kimlikleri nedeniyle ayrımcılığa uğrama korkusuyla toplum içinde ebeveynleriyle birlikte görünmekten çekinebilmektedir (Zadeh ve ark., 2021). Bu kaygılar, çocukların hem evde hem de kamusal alanda ebeveynlerine farklı zamir ya da isimlerle hitap etmelerine neden olabilmektedir (Petit ve ark., 2017). Bu durum, trans ebeveynler ve çocuklarının toplumsal baskılar karşısında kimliklerini nasıl dengelemeye çalıştıklarını göstermektedir.

Araştırmalarda odaklanılan bir diğer konu da toplumsal cinsiyet normlarının çocuk bakımını annelikle özdeşleştirilmesi nedeniyle, babaların yetersiz görülmesi ve bu bağlamda gey çiftlerin ebeveynliklerinin heteroseksüel veya lezbiyen çiftlere göre daha düşük algılanmasıdır. Bu varsayımı test eden çalışmalarda, eşcinsel ve heteroseksüel bekar babaların aile yapıları ve çocuklarının psikolojik uyumu karşılaştırılmış; her iki gruptaki babaların çocuklarıyla benzer düzeyde olumlu ilişkiler kurdukları ve ebeveynlik kalitelerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Psikolojik uyum açısından da gruplar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir (de Brito Silva ve ark., 2023).

Sonuç olarak, LGBTQ+ ebeveynliği üzerine yapılan araştırmalar büyük ölçüde eşcinsel çiftlere odaklansa da bu çalışmalarda eşcinsel ve heteroseksüel çiftlerin ebeveynlik tutumları ile çocuklarıyla ilişkileri arasında belirgin farklara rastlanmamaktadır (Baiocco ve ark., 2024; Brown ve ark., 2020; Costa ve ark., 2019). Bulgular, LGBT ebeveynlerin cinsiyet kimliğinden bağımsız olarak ebeveynlik rollerini başarıyla yerine getirdiklerini ve çocuklarına sevgi, destek ve bakım sunmada heteroseksüel ebeveynler kadar yeterli olduklarını göstermektedir (Baiocco ve ark., 2024). Bu da çocukların iyilik halinin cinsel yönelimden çok, ebeveynlikte gösterilen destekleyici tutumlar ve iş birliğiyle ilişkili olduğunu desteklemektedir.

LGBTQ+ Ailelerin Çocuklarının İyilik Hali

Otuz yılı aşkın süredir yürütülen araştırmalar, LGBTQ+ ebeveynlerin çocuklarının psiko-sosyal gelişimlerinin, heteroseksüel ebeveynlerin çocuklarından farklı olmadığını göstermektedir (Boertien ve Bernardi, 2019; Carone ve ark., 2024; de Brito Silva ve ark., 2023; Patterson ve ark., 2021; Zhang ve ark., 2023). Özellikle LG ebeveynlerle yapılan çalışmalarda, bu çocukların davranışsal uyum, akademik başarı, akran ilişkileri, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği açısından anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır (Biblarz ve Stacey, 2010; Zhang ve ark., 2023). Boylamsal araştırmalar da cinsel yönelimin çocukların psikolojik iyilik halleri üzerinde belirleyici olmadığını ortaya koymuştur. Örneğin, evlat edinilmiş çocuklar hem erken hem de ergenlik döneminde benzer uyum düzeyleri sergilemiştir (Farr ve ark., 2019; McConnachie ve ark., 2021). Tasker'ın (2005) derlemesinde, ise boşanmış lezbiyen ve heteroseksüel annelerin çocuklarının psikiyatrik tanı oranlarının benzer olduğu gösterilmiştir.

Genç yetişkinlerle yapılan çalışmalar da LGBT ebeveynlerin çocuklarının yetişkinlikte psikolojik işlevlerini sağlıklı biçimde sürdürdüklerini ortaya koymaktadır (Imrie ve Golombok, 2020; Zhang ve ark., 2023). Zhang ve ark. (2023)'nın 17 çalışmayı içeren sistematik derlemesinde, üç çalışmada cinsel azınlık ebeveynlerin çocuklarının sağlıklı gelişim gösterdiği, ikisinde daha fazla duygusal sorun yaşadığı, 12 çalışmada ise daha az psikolojik sorun rapor edildiği belirtilmiştir. Cinsiyet rolleri gelişimini ele alan dört çalışmadan ikisi aile türüne bağlı fark bulmazken, Goldberg ve ark. (2015), lezbiyen annelerin erkek çocuklarının daha az erkeksi bulunduğunu, kız çocuklarında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir.

Bununla birlikte, bazı çalışmalar eşcinsel ebeveynliğin çocukların psikolojik ve akademik gelişimini olumsuz etkileyebileceğini öne sürmüştür (Allen, 2013; Regnerus, 2012). Regnerus'un (2012) geniş çaplı çalışmasında, LG

ebeveynlerin çocuklarının ilişkisel problemler, düşük akademik başarı, daha düşük eğitim ve gelir düzeyi ile daha yüksek depresyon ve madde kullanımı bildirildiği belirtilmiştir. Bu durum, ayrımcı sosyal tepkilere maruz kalmanın çocukların psiko-sosyal uyumunu zedeleyebileceği görüşünü desteklemektedir. Sosyal dışlanma, çocuklarda güven kaybı, düşük öz saygı, depresyon ve okul reddi gibi sonuçlara yol açabilmektedir (An ve Batra, 2022; Ülger ve Çelikay Söyler, 2025).

Bu olumsuz tutumların en sık karşılaşıldığı alanlardan biri okuldur. Okullar, heteronormatif normların ilk kez deneyimlendiği ve çocukların ebeveynlerinin cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılık ve zorbalığa uğrayabildiği ortamlardır (Menesini ve Salmivalli, 2017). Örneğin bazı çocuklar okuldan dışlanmakta veya kabul edilmemektedir. Ayrıca zorbalık deneyimlerinin okul devamlılığını ve motivasyonu olumsuz etkilediği saptanmıştır (Kosciw ve Diaz, 2008; Menesini ve Salmivalli, 2017). ABD ve Kanada verilerine dayanan iki çalışmada, eşcinsel ebeveynlerin çocuklarının akademik başarısının daha düşük olduğu bildirilmişse de (Allen, 2013; Regnerus, 2012), bu çalışmalar yüksek seçici cevap eksikliği, temsil sorunları ve metodolojik sınırlılıklar nedeniyle eleştirilmiştir. Buna karşılık bazı araştırmalar, LGBTQ+ ebeveynlerin çocuklarının akademik performansının eşit hatta daha yüksek olabileceğini ortaya koymuştur (Boertien ve Bernardi, 2019; Zhang ve ark., 2023). Bu bağlamda, LG ebeveynli çocukların daha fazla zorluk yaşayıp yaşamadığı halen tartışmalıdır. Farklılıkların, ailelerin yaşadığı bölgenin sosyo-politik ortamı, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim olanakları, sosyoekonomik durum gibi yapısal faktörlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Sonuçta, çocukların karşılaştığı zorlukların temelinde cinsel yönelimden ziyade ayrımcı tutumlara bağlı yapısal eşitsizliklerin yer aldığı ileri sürülmektedir.

Tartışma

Mevcut araştırma, LGBTQ+ ailelerde yetişen çocukların gelişimini yalnızca bireysel gelişim çıktılarıyla değil, aynı zamanda toplumsal bağlam ve ebeveynlik kalitesi gibi belirleyici faktörlerle birlikte ele alarak daha bütüncül bir değerlendirme sunmaktadır. LGBTQ+ ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin, heteroseksüel ebeveynlerin çocuklarından anlamlı düzeyde farklılık göstermediği; gelişimi etkileyen temel etkenin cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliği değil, bakım kalitesi, destekleyici aile ortamı ve ebeveyn-çocuk ilişkisinin niteliği olduğu ortaya konmuştur (Brito Silva ve ark., 2023; Zhang ve ark., 2023). Öte yandan, bazı bulgular LGBTQ+ ebeveynlerin çocuklarının toplumsal damgalanma, ayrımcılık ve önyargıya daha fazla maruz kalabildiğini ve bunun psiko-sosyal iyi oluş üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini göstermektedir (Farr ve Vázquez, 2020; Horne ve ark., 2022). Ancak güçlü ebeveyn-çocuk ilişkisi, bu etkileri azaltmakta ve çocukların empati, dayanıklılık, sosyal farkındalık gibi koruyucu özellikler geliştirmesini desteklemektedir (Baiocco ve ark., 2024). Sonuç olarak, mevcut bulgular çocukların gelişiminde belirleyici etkenin ebeveynin cinsel yönelimi değil; bakım kalitesi ve ebeveyn-çocuk ilişkisinin niteliği olduğunu ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte bazı çalışmalar, bu verilerin genellenebilirliğine karşı çıkarak, ebeveynin cinsiyet kimliğine göre farklı gelişimsel çıktılar olabileceğini ve

ilişki dinamiklerinin moderatör değişkenler yoluyla daha ayrıntılı incelenmesini önermektedir (Allen, 2013). Allen (2013), bu alandaki birçok çalışmanın ön bulgular sunduğunu, küçük örneklemeler nedeniyle tip II hata riskinin yüksek olduğunu ve daha temsili örneklemelerle çalışma gerekliliğini vurgulamaktadır. Ölçüm araçlarının geçerlik-güvenirlilik analizlerinin yapılmaması ve yalnızca ebeveyn ya da çocuk görüşlerine dayanılması da veri güvenilirliğini düşürmektedir (Allen, 2013). Ayrıca, ayrımcılık düzeyi, sosyal destek kaynaklarına erişim, ekonomik ve yapısal eşitsizlikler gibi faktörlerin aile işlevi ve çocuk gelişimini etkileyebilecek karıştırıcı değişkenler olduğu belirtilmektedir (Boertien ve Bernardi, 2019). Bir diğer sınırlılık, temsili örneklem eksikliğidir. Araştırmalar çoğunlukla eşcinsel ilişkilerin yasal olduğu bölgelerde yapılmakta ve kimliğini açıkça yaşayan, çoğunlukla beyaz ve orta sınıf bireyleri içermektedir. Bu durum, LGBTQ+ ailelerin tamamını yansıtmamakta ve güvende hissetmeyen bireylerin dışarıda kalmasına yol açmaktadır (Allen, 2013; Carone ve ark., 2024; Zhang ve ark., 2023). İleride, yasal eşitliğin olmadığı bölgelerde ebeveyn-çocuk ilişkilerinin politik bağlamla ilişkisi daha çok araştırılmalıdır.

Çalışmaların büyük kısmı eşcinsel ve heteroseksüel çiftlerin karşılaştırmasına odaklanmakta, toplumsal cinsiyet normları gereği bakım vermenin kadın kimliğiyle özdeşleştirilmesi nedeniyle daha çok lezbiyen çiftler incelenmektedir (Zhang ve ark., 2023). Bu da farklı cinsiyet kimliklerine sahip ebeveynlerin deneyimlerinin yeterince temsil edilmemesine yol açmaktadır. Ayrıca anketlerdeki heteroseksist varsayımlar, ebeveyn kimliklerinin akışkan doğasını göz ardı edebilmektedir. Gelecek araştırmalar hem ebeveynlerin hem çocukların cinsiyet kimliklerini ikili sistemin ötesine geçerek değerlendirmeli; ırk, etnik köken, sosyoekonomik düzey, coğrafi konum, inanç yapısı ve birlikte geçirilen ebeveynlik süresi gibi demografik faktörleri de dikkate almalıdır. Ayrıca bazı bulgular, homofobik tutumların her zaman olumsuz etki yaratmadığını; çocukların zorluklarla başa çıkma becerilerini güçlendirdiğini öne sürmektedir (Zhang ve ark., 2023). Ebeveynlerinden alınan destek ve sevgi, bu süreci kolaylaştırmakta ve empati, hoşgörü gibi sosyal becerilerin gelişimini teşvik etmektedir. Bu durum, çocukların sosyal ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak mevcut araştırmalar, LGBTQ+ ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların psikolojik iyi oluş düzeylerinin genel olarak olumlu olduğunu göstermektedir. Bu bulgular büyük ölçüde, ebeveyn-çocuk etkileşimi, ilişki kalitesi ve sosyal destek gibi bağlamsal faktörlerle ilişkilendirilmektedir. Mevcut literatürdeki çalışmaların büyük bir bölümü, LGBTQ+ aileleri heteroseksüel ailelerle karşılaştırmakta ve toplumsal cinsiyet ile yönelim çeşitliliğini ikili kategoriler içinde değerlendirmektedir. Bu yaklaşım, heteroseksüel-cisgender ebeveynliği çoğunlukla “normatif” model olarak kabul etmekte ve LGBTQ+ ebeveynliği buna göre fark veya eksiklik temelli değerlendirmektedir (Prendergast ve MacPhee, 2018). Bu durum, araştırma desenlerinde sistematik önyargı riskini artırmakta ve çocukların gelişimsel sonuçlarının yorumlanmasında metodolojik sorunlara yol açabilmektedir. Dolayısıyla araştırma desenlerinin bilimsel ilkelere dayalı ve tarafsız biçimde yapılandırılması, yanlılık içeren ve geçerliliği sınırlı sonuçların önlenmesi açısından belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, gelecekteki araştırmaların ve politika önerilerinin ilişkisel dinamikleri odağa alan bir yaklaşımla geliştirilmesi hem çocukların gelişimini desteklemek hem de LGBTQ+ ebeveynliğin toplumsal kabulünü güçlendirmek açısından önem taşımaktadır.

Beyannameler

Etik onay ve katılma izni

Yapılan bu çalışmada elde edilen veriler herkese açık olduğu, kişisel veri toplama veya insanlar üzerinde deney yapma gibi etik hususları içermediği için, için etik izine ihtiyaç duyulmamıştır.

Yayın İzni

“Uygulanamaz.”

Veri ve Materyallerin Mevcudiyeti

“Uygulanamaz.”

Çıkar Çatışması

“Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.”

Finansman

“Uygulanamaz.”

Yazar katkıları

“Çalışma tek yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.”

Kaynaklar

- Alday-Mondaca, C. ve Lay-Lisboa, S. (2021). The impact of internalized stigma on LGBT parenting and the importance of health care structures: A qualitative study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (10), 5373. <https://doi.org/10.3390/ijerph18105373>
- Allen, D. W. (2013). High school graduation rates among children of same-sex households. *Review of Economics of the Household*, 11, 635-658. <https://doi.org/10.1007/s11150-013-9220-y>
- An, D. ve Batra, K. (2022). Trends in scientific output on the lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) community research: A bibliometric analysis of the literature. *Journal of Health and Social Sciences*, 7 (1), 114-131. <http://dx.doi.org/10.19204/2022/TRND8>
- Baiocco, R., Favini, A., Pistella, J., Carone, N., Speranza, A. M. ve Lingardi, V. (2024). Prosocial and externalizing behaviors in children raised by different-and same-gender parent families: new directions in parenting research. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1325156>

- Biblarz, T. J. ve Stacey, J. (2010). How does the gender of parents matter?. *Journal of Marriage and Family*, 72 (1), 3-22. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2009.00678.x>
- Boertien, D. ve Bernardi, F. (2019). Same-sex parents and children's school progress: An association that disappeared over time. *Demography*, 56 (2), 477-501. <https://doi.org/10.1007/s13524-018-0759-3>
- Brkić-Jovanović, N., Lazić, M., Jerković, I., Mihić, I. ve Perić-Prkosovački, B. (2020). Relationship satisfaction in homosexual and heterosexual couples: A dyadic model. *Društvena Istraživanja: Časopis Za Opća Društvena Pitanja*, 29 (3), 413-430. <https://doi.org/10.5559/di.29.3.04>
- Brown, C., Porta, C. M., Eisenberg, M. E., McMorris, B. J. ve Sieving, R. E. (2020). Family relationships and the health and well-being of transgender and gender-diverse youth: A critical review. *LGBT Health*, 7 (8), 407-419. <https://doi.org/10.1089/lgbt.2019.020>

- Carone, N., Quintigliano, M., Speranza, A. M., Tanzilli, A. ve Lingardi, V. (2024). Parenting and psychological adjustment during middle childhood in lesbian, gay, and heterosexual parent families formed through assisted reproduction. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*.
<https://doi.org/10.1037/sgd0000744>
- Costa, P. A. ve Tasker, F. (2018). We wanted a forever family: Altruistic, individualistic, and motivated reasoning motivations for adoption among LGBTQ individuals. *Journal of Family Issues*, 39 (18), 4156-4178.
<https://doi.org/10.1177/0192513X18810>
- Costa, P. A., Pereira, H. ve Leal, I. (2019). Through the lens of sexual stigma: Attitudes toward lesbian and gay parenting. *Journal of GLBT Family Studies*, 15 (1), 58-75. DOI: 10.1080/1550428X.2018.1427750
- de Brito Silva, B., Gaspodini, I. B., Wagner, A. ve Falcke, D. (2023). Gay and lesbian parenting: A systematic review of themes and methodological strategies of Brazilian research. *Sexuality Research and Social Policy*, 20(1), 177-197. DOI: 10.1007/s13178-021-00673-9
- Farr, R. H., Bruun, S. T. ve Patterson, C. J. (2019). Longitudinal associations between coparenting and child adjustment among lesbian, gay, and heterosexual adoptive parent families. *Developmental Psychology*, 55(12), 2547-2560.
<http://dx.doi.org/10.1037/dev0000828>
- Farr, R. H., Bruun, S. T. ve Simon, K. A. (2019). Family conflict observations and outcomes among adopted school-age children with lesbian, gay, and heterosexual parents. *Journal of Family Psychology*, 33(8), 965. <https://doi.org/10.1037/fam0000576>
- Farr, R. H. ve Vázquez, C. P. (2020). Stigma experiences, mental health, perceived parenting competence, and parent-child relationships among lesbian, gay, and heterosexual adoptive parents in the United States. *Frontiers in Psychology*, 11, 445. DOI: 10.3389/fpsyg.2020.00445
- Frost, D. M. ve LeBlanc, A. J. (2022) The complicated connection between closeness and the quality of romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39 (5), 1237-1255. <https://doi.org/10.1177/026540752110500>
- Geay, B., Humeau, P. ve Spruyt, E. (2020). Same-sex parents facing parenting standards. First results from three longitudinal studies. *International Social Science Journal*, 70 (235-236), 99-115. <https://doi.org/10.1111/issj.12243>
- Goldberg, A. E., Gartrell, N. K. ve Gates, G. J. (2014). Research report on LGB-parent families. UCLA: The Williams Institute. Retrieved from October 12 2024 from <https://escholarship.org/uc/item/7gr4970w>
<https://doi.org/10.1037/fam0000095>
- Goldberg, A. E. ve Garcia, R. (2015). Predictors of relationship dissolution in lesbian, gay, and heterosexual adoptive parents. *Journal of Family Psychology*, 29(3), 394-404. DOI:10.1037/fam0000095.
- Horne, S. G., Johnson, T., Yel, N., Maroney, M. R. ve McGinley, M. (2022). Unequal rights between LGBTQ parents living in the US: The association of minority stress to relationship satisfaction and parental stress. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 11(2), 141-160. DOI:10.1037/cfp0000192
- Imrie, S. ve Golombok, S. (2020). Impact of new family forms on parenting and child development. *Annual Review of Developmental Psychology*, 2(1), 295-316.
<https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-070220-122704>
- Imrie, S., Zadeh, S., Wylie, K. ve Golombok, S. (2021). Children with trans parents: Parent-child relationship quality and psychological well-being. *Parenting*, 21(3), 185-215.
<https://doi.org/10.1080/15295192.2020.1792194>
- Kabátek, J. ve Perales, F. (2021). Academic achievement of children in same-and different-sex-parented families: a population-level analysis of linked administrative data from the Netherlands. *Demography*, 58(2), 393-418.
<https://doi.org/10.1215/00703370-8994569>
- Kimberly, C. ve Moore, A. (2015). Attitudes to practice: National survey of adoption obstacles faced by gay and lesbian prospective parents. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 27(4), 436-456. <https://doi.org/10.1080/10538720.2015.1085347>
- Kosciw, J. ve Diaz, E. (2008). Involved, invisible, ignored: The experiences of lesbian, gay, bisexual and transgender parents and their children in our nation's K-12 schools. GLSEN. Retrieved September 16, 2024 from <http://www.glsen.org/sites/default/files/Involved,%20Invisible,%20Ignored%20Full%20Report.pdf>
- Kurdek, L. A. (2006). Differences between partners from heterosexual, gay, and lesbian cohabiting couples. *Journal of Marriage and Family*, 68(2), 509-528.
<https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2006.00268.x>
- Leal, D., Gato, J., Coimbra, S., Freitas, D. ve Tasker, F. (2021). Social support in the transition to parenthood among lesbian, gay, and bisexual persons: A systematic review. *Sexuality Research and Social Policy*, 18(4), 1165-1179.
<https://doi.org/10.1007/s13178-020-00517-y>
- Levitt, H. M., Schuyler, S. W., Chickerella, R., Elber, A., White, L., Troeger, R. L., ... ve Collins, K. M. (2020). How discrimination in adoptive, foster, and medical systems harms LGBTQ+ families: Research on the experiences of prospective parents. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 32(3), 261-282. <https://doi.org/10.1080/10538720.2020.1728461>
- Mark, K. P., Vowels, L. M. ve Murray, S. H. (2018). The impact of attachment style on sexual satisfaction and sexual desire in a sexually diverse sample. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 44(5), 450-458.
<https://doi.org/10.1080/0092623X.2017.1405310>
- McConnachie, A. L., Ayed, N., Foley, S., Lamb, M. E., Jadv, V., Tasker, F. ve Golombok, S. (2021). Adoptive gay father families: a longitudinal study of children's adjustment at early adolescence. *Child Development*, 92(1), 425-443.
<https://doi.org/10.1111/cdev.13442>
- Menesini, E. ve Salmivalli, C. (2017). Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions. *Psychology, Health & Medicine*, 22(sup1), 240-253.
<https://doi.org/10.1080/13548506.2017.1279740>
- Patterson, C. J., Farr, R. H. ve Goldberg, A. E. (2021). LGBTQ+ parents and their children. *Policy brief. National Council on Family Relations*. Retrieved April 04, 2024 from <https://www.ncfr.org/policy/research-and-policy-briefs/lgbtq-parents-and-their-children>
- Pepping, C. A., Cronin, T. J., Halford, W. K. ve Lyons, A. (2019). Minority stress and same-sex relationship satisfaction: The role of concealment motivation. *Family Process*, 58(2), 496-508.
<https://doi.org/10.1111/famp.12365>
- Petit, M. P., Julien, D. ve Chamberland, L. (2017). Negotiating parental designations among trans parents' families: An ecological model of parental identity. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, 4(3), 282.
<https://doi.org/10.1037/sgd0000231>
- Prendergast, S. ve MacPhee, D. (2018). Family resilience amid stigma and discrimination: A conceptual model for families headed by same-sex parents. *Family Relations*, 67(1), 26-40.
<https://doi.org/10.1111/fare.12296>
- Regnerus, M. (2012). How different are the adult children of parents who have same-sex relationships? Findings from the New Family Structures Study. *Social Science Research*, 41(4), 752-770. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2012.03.009>

- Rosenfeld, M. J. (2014). Couple longevity in the era of same-sex marriage in the United States. *Journal of Marriage and Family*, 76(5), 905-918. <https://doi.org/10.1111/jomf.12141>
- Rothblum, E. D., Balsam, K. F. ve Solomon, S. E. (2011). The longest "legal" US same-sex couples reflect on their relationships. *Journal of Social Issues*, 67(2), 302-315. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2011.01699.x>
- Scott, S. B., Parsons, A. M., Do, Q. A., Knopp, K. ve Rhoades, G. K. (2023). Actor-partner effects of sexual minority stress on relationship quality in female same-gender couples. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 12(2), 73. <https://doi.org/10.1037/cfp0000183>
- Sommantico, M., Parrello, S. ve De Rosa, B. (2020). Lesbian and gay relationship satisfaction among Italians: Adult attachment, social support, and internalized stigma. *Archives of Sexual Behavior*, 49, 1811-1822. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01736-5>
- Stotzer, R. L., Herman, J. L. ve Hasenbush, A. (2014). Transgender parenting: A review of existing research. Retrieved April 05, 2024, from The Williams Institute website. <https://escholarship.org/uc/item/3rp0v7qv>
- Sun, S., Pachankis, J. E., Li, X. ve Operario, D. (2020). Addressing minority stress and mental health among men who have sex with men (MSM) in China. *Current Hiv/aids Reports*, 17, 35-62. <https://doi.org/10.1007/s11904-019-00479-w>
- Tasker, F. (2005). Lesbian mothers, gay fathers, and their children: A review. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 26(3), 224-240. DOI: 0196-206X/05/2603-0224
- Trachtenberg-Ray, D. ve Modesto, O. (2023). Attachment and relationship satisfaction among gay men: The mediating role of well-being. *Sexuality Research and Social Policy*, 20(2), 453-464. <https://doi.org/10.1007/s13178-021-00634-2>
- Ülger, H. ve Çelikay Söyler, H. (2025). Examination of the relationship between social adaptation, alcohol and substance addiction severity in LGBT individuals. *European Archives of Social Sciences*, 2(2), 65-74. <https://doi.org/10.35365/eass.25.02.01>
- Wilson, A. R. (2007). With friends like these: The liberalization of queer family policy. *Critical Social Policy*, 27(1), 50-76. <https://doi.org/10.1177/0261018307072207>
- Zadeh, S., Imrie, S. & Golombok, S. (2021). Stories of sameness and difference: The views and experiences of children and adolescents with a transparent. *Journal of GLBT Family Studies*, 17(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/1550428X.2019.1683785>
- Zhang, Y., Huang, H., Wang, M., Zhu, J., Tan, S., Tian, W., ... ve Ning, C. (2023). Family outcome disparities between sexual minority and heterosexual families: a systematic review and meta-analysis. *BMJ Global Health*, 8(3), e010556. <https://doi.org/10.1080/1550428X.2019.1683785>